EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 9.4.2025
COM(2025) 160 final

2025/0086 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

EU och Schweiz är i ett ekonomiskt, historiskt, kulturellt, socialt och politiskt perspektiv nära sammanflätade. EU är Schweiz största handelspartner, medan Schweiz är EU:s fjärde största handelspartner. Över 1,5 miljoner EU-medborgare bor i Schweiz och knappt 450 000 schweiziska medborgare bor i EU. Varje dag korsar några hundra tusen gränsarbetare gränsen mellan EU och Schweiz i båda riktningarna.

EU och Schweiz är knutna till varandra genom flera bilaterala avtal. Genom avtalen om fri rörlighet för personer, landtransporter, luftfart, handel med jordbruksprodukter och ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse deltar Schweiz i EU:s inre marknad[1]. Genom avtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket är Schweiz också ett Schengenassocierat land. Under covid-19-pandemin ökade samarbetet mellan EU och Schweiz om gränsöverskridande hot mot människors hälsa.

Schweiz har också traditionellt varit en stark partner inom forskning och innovation. Landet har samarbetat med Europeiska unionen om flera av unionens finansieringsprogram med särskild inriktning på forskning, innovation och utbildning. Sedan 1987 har schweiziska universitet och den privata sektorn i Schweiz aktivt deltagit i EU:s ramprogram för forskning och innovation. Samma år trädde det första bilaterala avtalet om vetenskapligt och tekniskt samarbete i kraft[2]. Schweiz är fortfarande djupt engagerat i olika europeiska initiativ, bland annat Europeiska organisationen för kärnforskning (CERN), Europeiska rymdorganisationen, det europeiska samarbetet inom vetenskap och teknik (Cost) och Eureka. Det var också associerat till Euratoms forsknings- och utbildningsprogram under perioden 2014–2020[3] och deltog i verksamhet med anknytning till det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi mellan 2014 och 2020 på grundval av associeringsavtalet till Horisont 2020 och Euratom. Schweiz var dessutom tidigare medlem i EU:s Erasmusprogram[4].

Även om EU och Schweiz har ett nära samarbete har det också hämmats av flera långvariga strukturella problem. För att lösa dessa problem förhandlade EU och Schweiz mellan 2014 och 2021 om ett avtal om en institutionell ram. Avtalet om en institutionell ram skulle också

---

[1] Avtalet om luftfart, avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg, avtalet om fri rörlighet för personer, avtalet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse och avtalet om handel med jordbruksprodukter, som alla undertecknades den 21 juni 1999 (EGT L 114, 30.4.2002, s. 1).

[2] Ramavtal om vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan Europeiska gemenskaperna och Schweiziska edsförbundet (EGT L 313, 22.11.1985, s. 6) och rådets beslut av den 9 februari 1987 om ingående av ramavtalen om vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan Europeiska gemenskaperna och Konungariket Sverige, Schweiziska edsförbundet, Republiken Finland, Konungariket Norge och Republiken Österrike (EGT L 71, 14.3.1987, s. 29).

[3] Rådets beslut 2014/954/Euratom av den 4 december 2014 om godkännande av Europeiska kommissionens ingående på Europeiska atomenergigemenskapens vägnar av avtalet om vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen samt Schweiziska edsförbundet och om anslutning av Schweiziska edsförbundet till Horisont 2020 – ramprogrammet för forskning och innovation och Europeiska atomenergigemenskapens forsknings- och utbildningsprogram som kompletterar Horisont 2020, och om reglering av Schweiziska edsförbundets deltagande i den Iterverksamhet som bedrivs av Fusion for Energy (EUT L 370, 30.12.2014, s. 19).

[4] Avtal mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om samarbete på utbildningsområdet inom ramen för Erasmusprogrammet (EGT L 332, 3.12.1991, s. 52).

ha tillhandahållit styrningsramen för ytterligare avtal på områden med anknytning till den inre marknaden i vilken Schweiz deltar, inbegripet avtal för vilka förhandlingar hade godkänts av rådet, särskilt om livsmedelssäkerhet (2003 och 2008) och el (2006). Dessutom skulle det ha tillhandahållit styrningsramen för avtalet om hälsa, för vilket förhandlingar hade godkänts av rådet 2008.

Förhandlarna enades på teknisk nivå om ett utkast till avtal om en institutionell ram i november 2018. Som en reaktion på det schweiziska förbundsrådets vägran att godkänna utkastet avbröts förhandlingarna om de andra avtalen, eftersom både rådet, i sina slutsatser av den 19 februari 2019, och Europaparlamentet, i sin rekommendation av den 26 mars 2019, gjorde ingåendet av ett avtal om en institutionell ram till en förutsättning för ingåendet av nya avtal om tillträde till inre marknaden eller förbättrade villkor enligt befintliga avtal. Den 26 maj 2021 beslutade det schweiziska förbundsrådet, trots ytterligare försök att hitta lösningar, att ensidigt avsluta förhandlingarna om avtalet om en institutionell ram. Schweiz ensidiga beslut stoppade tillfälligt det bilaterala samarbetet inom forskning, innovation och utbildning.

Efter det att förhandlingarna om avtalet om en institutionell ram hade avbrutits inledde Europeiska kommissionen och Schweiz sonderande samtal i mars 2022 för att diskutera de framtida förbindelserna. Dessa samtal ledde till en gemensam överenskommelse som dokumenterade båda sidors politiska uppfattning om vägen framåt för en framtida förhandling och fastställde komponenterna och parametrarna i ett brett förhandlingspaket samt ”landningszoner” och lösningar på viktiga institutionella och sektoriella punkter. Den sonderande processen bekräftade båda sidors starka intresse av att blåsa nytt liv i samarbetet inom forskning, innovation och utbildning. I detta sammanhang bekräftade den gemensamma överenskommelsen avsikten att, som en del av det bredare paketet, inrätta en rättslig ram som gör det möjligt för Schweiz att delta i den nuvarande fleråriga budgetramen 2021–2027 och i senare generationer av unionsprogram, inbegripet ramprogrammen för forskning och innovation, programmet för ett digitalt Europa och Erasmus+-programmet. Dessutom bekräftade den gemensamma överenskommelsen båda parters avsikt att återuppta förhandlingarna om genomförandet av det befintliga GNSS-avtalet mellan EU och Schweiz (Galileo och Egnos) och att inleda diskussioner om Schweiz deltagande i Copernicuskomponenten i EU:s rymdprogram.

Den gemensamma överenskommelsen godkändes av det schweiziska förbundsrådet och av Europeiska kommissionen i november 2023. Båda sidor åtog sig att använda överenskommelsen som grund för att söka förhandlingsmandat och noterade sin ambition att slutföra förhandlingarna under 2024.

Följaktligen antog kommissionen den 20 december 2023 en rekommendation till rådets beslut om att bemyndiga förhandlingar om det breda åtgärdspaket som identifierats och fastställts under de sonderande samtalen. Det övergripande syftet med dessa förhandlingar var att modernisera och stärka de bilaterala förbindelserna mellan EU och Schweiz, säkerställa rättvis konkurrens mellan företag i EU och Schweiz som är verksamma på den inre marknaden och skydda EU-medborgarnas rättigheter i Schweiz, bland annat genom att förhindra diskriminering mellan medborgare i olika medlemsstater. Detta skulle göra det möjligt för medborgare, företag och forskare på båda sidor att dra full nytta av den geografiska närheten, de gemensamma värdena och de ekonomiska banden mellan EU och Schweiz. Samtidigt genomförde förbundsrådet motsvarande förberedande arbete på den schweiziska sidan. Efter slutförandet av de relevanta processerna i Schweiz antog Europeiska unionens råd den 12 mars 2024 ett beslut om bemyndigande för kommissionen att inleda förhandlingar om det breda åtgärdspaketet, tillsammans med detaljerade förhandlingsdirektiv.

Förhandlingsdirektiven bekräftade att kommissionen, som en del av paketet, bör förhandla fram ett fristående avtal som beskriver de allmänna villkoren för Schweiz deltagande i unionsprogram. Detta avtal bör säkerställa en rättvis balans mellan Schweiz bidrag och de fördelar som härrör från deltagandet i dessa program samt fastställa villkoren för deltagande, inbegripet beräkningen av ekonomiska bidrag till vart och ett av dessa program och deras administrativa kostnader. Protokollen för Schweiz associering till särskilda unionsprogram bör innehålla en förteckning över program som Schweiz deltar i för varje generation av program. Enligt förhandlingsdirektiven bör avtalet också möjliggöra Schweiz framtida associering med andra unionsprogram genom ett eller flera protokoll, som skulle antas genom ett förenklat förfarande av en gemensam kommitté som inrättats enligt avtalet.

Förhandlingarna om det breda paketet inleddes den 18 mars 2024 av Europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyen och Schweiziska edsförbundets dåvarande president Viola Amherd. Kommissionen förde förhandlingarna i samråd med rådet, särskilt med rådet (allmänna frågor), och Eftagruppen, som utsetts av rådet till särskild kommitté för förhandlingarna med Schweiz. Vederbörlig hänsyn har tagits till Europaparlamentets resolution av den 4 oktober 2023 och kommissionen har vederbörligen informerat Europaparlamentet om förhandlingsprocessen i enlighet med artikel 218.10 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

Efter nio månaders intensiva förhandlingar meddelade ordförande Ursula von der Leyen och president Viola Amherd den 20 december 2024 att diskussionerna om alla delar av det breda paketet framgångsrikt hade slutförts. Det breda paketet omfattar en uppdatering av de fem avtal som redan ger Schweiz tillträde till EU:s inre marknad[5]; ett nytt avtal om livsmedelssäkerhet som kommer att inrätta ett gemensamt område för livsmedelssäkerhet som omfattar alla aspekter av livsmedelskedjan; ett nytt avtal om hälsa som kommer att göra det möjligt för Schweiz att delta i EU:s mekanismer och organ för att hantera allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa, särskilt Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar och systemet för tidig varning och reaktion, ett nytt avtal om el som kommer att göra det möjligt för Schweiz att delta i EU:s inre elmarknad, ett nytt avtal om Schweiz permanenta och rättvisa ekonomiska bidrag till den ekonomiska och sociala sammanhållningen inom unionen, som återspeglar nivån på partnerskap och samarbete mellan parterna, och ett nytt avtal som kommer att göra det möjligt för Schweiz att delta i flera unionsprogram som är öppna för associering av tredjeländer, nämligen Horisont Europa, Euratoms forsknings- och utbildningsprogram, Iter/F4E (Fusion för energi), ett digitalt Europa, Erasmus+ samt EU för hälsa, ett program som syftar till att komplettera det samarbete som inrättats genom det avtal om hälsa mellan EU och Schweiz som de båda parterna förhandlade fram som en del av samma breda paket. Utöver de delar som anges ovan innehåller det breda paketet också ett separat protokoll om parlamentariskt samarbete.

Även om avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram (avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram (*avtalet*)) utgör en integrerad del av det bredare paket som förhandlades fram mellan de båda parterna 2024, har kommissionen beslutat att påskynda förslaget till undertecknande i syfte att inleda dess provisoriska tillämpning – i enlighet med artikel 18 om det undertecknas före den 15 november 2025 – med verkan från och med den 1 januari 2025. Detta tillvägagångssätt

[5] Avtalet om luftfart, avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg, avtalet om fri rörlighet för personer, avtalet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse och avtalet om handel med jordbruksprodukter, som alla undertecknades den 21 juni 1999 (EGT L 114, 30.4.2002, s. 1).

kommer att ge verkan åt de övergångsarrangemang som kommissionen beviljade Schweiz under förhandlingarna om det bredare paketet för tilldelningsförfaranden för genomförande av 2025 års åtagandebemyndiganden. Med tanke på betydelsen av Schweiz deltagande ligger den provisoriska tillämpningen av detta avtal i EU:s intresse. Samtidigt påverkar det inte den strategi för ett brett paket som fastställs i den gemensamma överenskommelsen och bekräftas av rådets förhandlingsdirektiv, eftersom avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram innehåller en tidsfristklausul som föreskriver att den provisoriska tillämpningen av avtalet kommer att upphöra om Schweiz inte slutför de förfaranden som krävs för att paketet ska kunna träda i kraft före utgången av 2028. Dessutom planeras ingåendet av avtalet ingå som en del av det bredare paketet, som omfattar andra viktiga avtal som var föremål för de förhandlingar som fördes under 2024. Kommissionen har för avsikt att lägga fram ett separat förslag om detta.

Med tanke på att Schweiz också kommer att delta i Euratoms forsknings- och utbildningsprogram och i det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi åtföljs detta förslag av en rekommendation från kommissionen till rådets beslut om godkännande av ingående och provisorisk tillämpning av avtalet om unionsprogram (i frågor som omfattas av Euratomfördraget).

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

När det gäller innehållet liknar avtalet om Schweiz deltagande i unionsprogram andra avtal som Europeiska unionen har ingått under de senaste åren med partner som Förenade kungariket, Nya Zeeland och Kanada och är därför förenligt med unionens politik på området. Avtalet innehåller dock vissa särskilda bestämmelser om dess integrering i det breda paket som detta avtal utgör en integrerad del av, särskilt för att säkerställa kopplingen mellan Schweiz deltagande i programmet EU för hälsa och det nya avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Avtalet, som är en del av ett brett paket av avtal mellan EU och Schweiz, respekterar till fullo fördragen och bevarar integriteten och autonomin i unionens rättsordning. Det främjar unionens värden, mål och intressen och säkerställer konsekvens, effektivitet och kontinuitet i unionens politik och verksamhet.

Schweiz deltagande i unionsprogram kommer fullt ut att respektera de grundläggande akter som fastställer programmen samt befintliga unionsförordningar om ekonomisk förvaltning, såsom budgetförordningen[6].

2. RÄTTSLIG GRUND

I avtalet fastställs de regler som är tillämpliga på Schweiz deltagande i unionsprogram, unionsverksamheter, eller delar därav, som är öppna för Schweiz deltagande och omfattar en rad olika områden inom EUF-fördraget, särskilt forskning och innovation, utbildning, ungdomsfrågor, idrott och kultur samt andra områden av gemensamt intresse, såsom digital omvandling och åtgärder på hälsoområdet. Förhandlingarna om avtalet inleddes och slutfördes samtidigt som förhandlingarna om det breda paketet. Avtalet är nära kopplat till de andra delarna av det breda paketet. I detta avseende föreskrivs i avtalet att det ska träda i kraft under förutsättning att de interna förfaranden som är nödvändiga för ikraftträdandet av tretton

[6] Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024).

andra instrument i paketet fullgörs. Det innehåller en tidsfristklausul enligt vilken den provisoriska tillämpningen av avtalet ska upphöra om Schweiz inte slutför de förfaranden som krävs för att paketet ska kunna träda i kraft före utgången av 2028. Avtalet innehåller också bestämmelser som säkerställer att Schweiz deltagande i programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet är nära kopplat till avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa. Dessutom kan kompensationsåtgärder vidtas enligt avtalet om de skyldigheter som följer av avtalet om Schweiz bidrag till sammanhållningen inte uppfylls. Med tanke på de inneboende kopplingarna till andra viktiga avtal i det bredare paketet bör avtalet ingås samtidigt som paketets övriga avtal och som en integrerad del av det paketet.

Eftersom detta avtal avser associering till flera unionsprogram, och är en del av ett brett paket med sammanlänkade avtal, återspeglas dess huvudsakliga mål i den rättsliga grunden för inrättandet av en associering som gör det möjligt för unionen att ingå åtaganden på alla områden som omfattas av fördragen. Den lämpliga materiella rättsliga grunden för förslaget till rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet, när det gäller frågor som omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, är därför artikel 217 i EUF-fördraget. Detta bör särskiljas från nyligen ingångna avtal med Nya Zeeland, Kanada och Republiken Korea om dessa länders deltagande i unionsprogram och deras associering till Horisont Europa, som grundades på artikel 212 i EUF-fördraget med tanke på deras mer begränsade tillämpningsområde.

Den förfarandemässiga rättsliga grunden är artikel 218.5 i EUF-fördraget jämförd med artikel 218.8 andra stycket i EUF-fördraget, som föreskriver enhällighet i rådet.

Rättslig grund för det föreslagna rådsbeslutet är således artikel 217 i EUF-fördraget jämförd med artikel 218.5 och 218.8 andra stycket i EUF-fördraget.

Avtalet omfattar även Schweiz deltagande i verksamhet inom ramen för fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (Euratomfördraget) som rör kärnfusion, kärnklyvning och utbildning inom området kärnenergi. Undertecknandet och den provisoriska tillämpningen av avtalet vad gäller frågor som omfattas av Euratomfördraget är föremål för en rekommendation till rådets beslut om godkännande av Europeiska kommissionens ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiz, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram, som läggs fram tillsammans med detta förslag enligt ett separat förfarande.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Efterhandsutvärderingar/kontroller av ändamålsenligheten med befintlig lagstiftning**

Ej tillämpligt

- **Samråd med berörda parter**

Ej tillämpligt

- **Insamling och användning av sakkunnigutlåtanden**

Ej tillämpligt

- **Konsekvensbedömning**

Ej tillämpligt

- **Lagstiftningens ändamålsenlighet och förenkling**

Ej tillämpligt

- **Grundläggande rättigheter**

Ej tillämpligt

4. BUDGETKONSEKVENSER

Avtalet kommer att påverka EU:s budget genom Schweiz associering till Horisont Europa-programmet, Euratoms forsknings- och utbildningsprogram, verksamheten inom det europeiska gemensamma företaget för Iter och utvecklingen av fusionsenergi, programmet för ett digitalt Europa, Erasmus+-programmet och programmet EU för hälsa. Avtalet fastställer rättvisa och balanserade villkor för Schweiz ekonomiska bidrag till unionsprogram i vilka landet deltar och för de administrativa kostnaderna för förvaltningen av dessa program. Avtalet innehåller en ömsesidighetsklausul som säkerställer att rättsliga enheter som är etablerade i unionen i möjligaste mån har tillträde till Schweiz likvärdiga forsknings- och innovationsprogram, i enlighet med villkoren i Schweiz nationella lagstiftning.

I den finansieringsöversikt för rättsakt som läggs fram tillsammans med detta förslag anges de preliminära budgetkonsekvenserna.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Ej tillämpligt

- **Förklarande dokument (för direktiv)**

Ej tillämpligt

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

I avtalet om deltagande i unionsprogram fastställs den rättsliga ramen för Schweiz deltagande i unionsprogram, vilket säkerställer en rättvis balans i fråga om bidrag och förmåner. Det säkerställer också att Schweiz inte ges någon beslutsbefogenhet när det gäller de program i vilka Schweiz deltar.

I avtalet fastställs villkoren för beräkning av ekonomiska bidrag till enskilda program och deras administrativa kostnader, och garanteras unionens rätt att säkerställa en sund ekonomisk förvaltning och att skydda unionens ekonomiska intressen.

I avtalet fastställs också andra villkor för deltagande i unionsprogram, såsom bestämmelser om rörlighet för personer som deltar i genomförandet av dessa unionsprogram. Avtalet innehåller villkor för det tillfälliga upphävandet av Schweiz deltagande i unionsprogram och för uppsägning av avtalet. Det innehåller också bestämmelser som säkerställer att dessa fall inte kommer att påverka de rättsliga åtaganden som ingåtts med schweiziska enheter.

Enligt avtalet ska det tillämpas provisoriskt med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2025, om det undertecknas före den 15 november 2025, i syfte att inleda samarbetet på de områden som omfattas av avtalet den dag som anges för varje program. När det gäller Schweiz deltagande i programmet EU för hälsa är detta datum kopplat till den dag då avtalet om hälsa träder i kraft.

Protokoll I omfattar Schweiz deltagande i Horisont Europa-programmet och programmet för ett digitalt Europa från och med den 1 januari 2025 och i Erasmus+-programmet från och med den 1 januari 2027. Protokoll I omfattar också Euratoms forsknings- och utbildningsprogram och verksamheten inom det europeiska gemensamma företaget Fusion för energi (F4E) för Iter. Euratoms forsknings- och utbildningsprogram är en verksamhet som omfattas av Euratomfördraget. Det omfattas därför av rekommendationen till rådets beslut om godkännande av Europeiska kommissionens ingående av avtalet i frågor som omfattas av Euratomfördraget, som läggs fram tillsammans med detta förslag enligt ett separat förfarande.

Horisont Europa (2021–2027)[7] är unionens flaggskeppsprogram för forskning och innovation. Protokoll I föreskriver Schweiz associering till hela Horisont Europa-programmet. Pelare I i programmet syftar främst till att stärka EU:s egen vetenskapliga och tekniska bas, bygga upp europeisk forsknings- och innovationskapacitet och locka kunskap och talanger till Europa. Pelare II syftar till att ta itu med globala utmaningar och stärka den europeiska industriella konkurrenskraften, ofta genom projekt av tvärvetenskaplig eller interdisciplinär karaktär. Pelare III är inriktad på EU:s konkurrenskraft och innovationsförmåga. Schweiz associering omfattar också de delar av programmet som är inriktade på att bredda deltagandet och stärka det europeiska forskningsområdet.

Schweiz förväntas bli associerat till Erasmus+, unionens program för utbildning, ungdom och idrott, från och med den 1 januari 2027. Syftet med programmet är att genom livslångt lärande stödja den utbildningsmässiga, yrkesmässiga och personliga utvecklingen för människor inom utbildning, ungdom och idrott, både i och utanför Europa. Det omfattar åtgärder som är inriktade på rörlighet, samarbete mellan organisationer och policyutveckling. Programmets särdrag jämfört med andra unionsprogram är att största delen av dess budget förvaltas genom indirekt förvaltning.

I protokoll I fastställs de särskilda villkoren för associering till Erasmus+. I enlighet med programmets rättsliga grund[8] omfattar dessa villkor utnämningen av en nationell myndighet, inrättandet av ett nationellt programkontor och utnämningen av ett oberoende revisionsorgan. Schweiz deltagande i programmet förutsätter en positiv förhandsbedömning av dess nationella programkontor och betalningen av ett ekonomiskt bidrag. Genom undantag från de finansiella villkoren i detta avtal, och begränsat till den fleråriga budgetramen 2021–2027, kommer Schweiz operativa bidrag att uppgå till 70 % av den fördelningsnyckel som fastställs i avtalet.

När det gäller programmet för ett digitalt Europa[9] kommer Schweiz att associeras till nästan alla delar av programmet utom specifikt mål 3 om cybersäkerhet och specifikt mål 6 om halvledare, till vilka inget tredjeland kan associeras (utom Eftastaterna i EES). Schweiz kommer således att associeras till de specifika målen SO1 (Högpresterande datorsystem), SO2 (Artificiell intelligens), SO4 (Avancerade digitala färdigheter) och SO5 (Utbyggnad och bästa användning av digital kapacitet och interoperabilitet). Schweiziska enheter kommer att kunna delta i de ansökningsomgångar som de är berättigade till.

Vissa åtgärder inom programmet för ett digitalt Europa, särskilt de som omfattas av specifikt mål 1 (Högpresterande datorsystem) och specifikt mål 2 (Artificiell intelligens), har direkta

[7] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/695 av den 28 april 2021 om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, om fastställande av dess regler för deltagande och spridning och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1290/2013 och (EU) nr 1291/2013 (EUT L 170, 12.5.2021, s. 1).

[8] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/817 av den 20 maj 2021 om inrättande av Erasmus+: unionsprogrammet för utbildning, ungdom och idrott och om upphävande av förordning (EU) nr 1288/2013 (EUT L 189, 28.5.2021, s. 1).

[9] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/694 av den 29 april 2021 om inrättande av programmet för ett digitalt Europa och om upphävande av beslut (EU) 2015/2240 (EUT L 166, 11.5.2021, s. 1).

konsekvenser för unionens och dess medlemsstaters väsentliga säkerhetsintressen. Följaktligen har dessa åtgärder begränsats enligt artikel 12.6 i förordningen om programmet för ett digitalt Europa, där särskilda villkor för deltagande anges i arbetsprogrammet för 2025–2027.

För detta ändamål sändes ett frågeformulär till de berörda schweiziska myndigheterna den 13 januari 2025, som de kommer att behöva fylla i. Kommissionen kommer att utvärdera de schweiziska svaren för att avgöra om enheter som är etablerade i Schweiz kan omfattas av tillämpningsområdet för de berörda åtgärderna. Detta frågeformulär är i stort sett identiskt med det som lämnades till Schweiz när det gäller bedömningen enligt artikel 22.5 i förordning (EU) 2021/695 i december 2024, där den främsta skillnaden är ömsesidighetskriteriets fokus på programmet för ett digitalt Europa och ytterligare sektorsspecifika överväganden i delen om utländska direktinvesteringar.

Protokoll II omfattar Schweiz deltagande i det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi. Eftersom detta är en fråga som omfattas av Euratomfördraget behandlas det i rekommendationen till rådets beslut om godkännande av Europeiska kommissionens ingående av avtalet i frågor som omfattas av Euratomfördraget, som läggs fram tillsammans med detta förslag enligt ett separat förfarande.

Enligt protokoll III om Schweiz deltagande i programmet EU för hälsa kan Schweiz delta som associerat land i och bidra till särskilda delar av programmet EU för hälsa, som inrättades genom förordning (EU) 2021/522. De särskilda delarna rör krisberedskap som omfattas av avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa. Enligt protokoll III kommer Schweiz att delta i programmet EU för hälsa från och med den 1 januari året efter ikraftträdandet av avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa, under den återstående löptiden för programmet EU för hälsa eller till slutet av den fleråriga budgetramen 2021–2027, beroende på vilket som är kortast.

Texten till avtalet läggs fram för rådet tillsammans med förslaget till beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning.

I enlighet med fördragen är det kommissionen som säkerställer att avtalet undertecknas, med förbehåll för att det ingås vid en senare tidpunkt.

2025/0086 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 217 jämförd med artikel 218.5 och artikel 218.8 andra stycket,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Den 12 mars 2024 bemyndigade rådet kommissionen att inleda förhandlingar med Schweiziska edsförbundet om ett brett åtgärdspaket för de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet, bestående av institutionella bestämmelser och bestämmelser om statligt stöd i, och vid behov särskilda anpassningar av, avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet på områden som rör den inre marknaden, av ett avtal om Schweiz deltagande i unionsprogram och ett avtal som utgör grunden för Schweiz permanenta bidrag till att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan regioner[1]. Rådet bemyndigade också kommissionen att inleda förhandlingar med Schweiziska edsförbundet om nya avtal om el, hälsa och livsmedelssäkerhet, om Schweiz deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå och järnvägsbyrå och om ändring av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart för att möjliggöra cabotage.

(2) Kommissionen har på unionens vägnar förhandlat fram ett brett paket av avtal som omfattar ett avtal mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram (*avtalet*) samt protokoll om institutionella bestämmelser, bestämmelser om statligt stöd och bestämmelser om ändring i avtal mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet på områden som rör den inre marknaden och som Schweiz deltar i, ett avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag för att minska ekonomiska och sociala skillnader i Europeiska unionen, ett avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa, ett avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om el, ett protokoll till avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter om inrättande av ett gemensamt område för

[1] Rådets beslut (EU, Euratom) 2024/995 av den 12 mars 2024 om bemyndigande att inleda förhandlingar med Schweiziska edsförbundet om institutionella bestämmelser i avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet som rör den inre marknaden, om ett avtal om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram och om ett avtal som utgör grunden för Schweiziska edsförbundets permanenta bidrag till unionens sammanhållning (EUT L, 2024/995, 26.3.2024).

livsmedelssäkerhet och ett avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om villkoren för Schweiziska edsförbundets deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå.

(3) I avtalet fastställs de regler som är tillämpliga på Schweiz deltagande i unionsprogram, unionsverksamheter eller unionstjänster, eller delar därav, som är öppna för Schweiz deltagande och omfattar en rad olika områden, särskilt forskning och innovation, kärnfusion och kärnklyvning, utbildning, ungdomsfrågor, idrott och kultur samt andra områden av gemensamt intresse, såsom digital omvandling och åtgärder på hälsoområdet. Avtalet är dessutom nära kopplat till de andra delarna av det breda paketet. I detta avseende föreskrivs i avtalet Schweiz deltagande i programmet för unionens åtgärder på hälsoområdet, som är nära kopplat till avtalet om hälsa. Kompensationsåtgärder kan vidtas enligt avtalet om de skyldigheter som följer av avtalet om Schweiz regelbundna ekonomiska bidrag för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna i Europeiska unionen inte uppfylls.

(4) Förhandlingarna om avtalet inleddes och slutfördes samtidigt som förhandlingarna om det breda paketet. I artikel 17 i avtalet föreskrivs att dess ikraftträdande är kopplat till ikraftträdandet av flera instrument som ingår i paketet. I avtalet föreskrivs också dess provisoriska tillämpning vilken dock ska upphöra senast den 31 december 2028 om Schweiz inte har slutfört de interna förfaranden som är nödvändiga för ikraftträdandet av de instrument som avses i artikel 17 i avtalet. Avtalet ska ingås samtidigt med övriga delar av det breda paketet och som en integrerad del av det paketet. Beslutet om undertecknande av avtalet bör därför grundas på den rättsliga grunden för upprättandet av en associering som gör det möjligt för unionen att ingå åtaganden på alla områden som omfattas av fördragen.

(5) Avtalet bör undertecknas på unionens vägnar när det gäller frågor som omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, med förbehåll för att det ingås vid en senare tidpunkt.

(6) I syfte att öka omfattningen av deras samarbete föreskrivs i avtalet att parterna ska tillämpa det provisoriskt, i enlighet med sina respektive interna förfaranden och lagstiftning, från och med den 1 januari 2025, såvida inte dagen för dess undertecknande infaller efter den 15 november 2025, i vilket fall parterna ska tillämpa avtalet provisoriskt från och med den 1 januari 2026.

(7) Avtalet bör därför tillämpas provisoriskt av unionen när det gäller frågor som omfattas av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

(8) Enligt artikel 18 i avtalet ska den provisoriska tillämpningen upphöra senast den 31 december 2028 om Schweiz senast det datumet inte har slutfört de interna förfaranden som är nödvändiga för ikraftträdandet av de instrument som avses i artikel 17 i avtalet.

(9) Undertecknandet och den provisoriska tillämpningen av avtalet när det gäller frågor som omfattas av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen är föremål för ett separat förfarande enligt det fördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Undertecknandet, på unionens vägnar, när det gäller andra frågor än de som omfattas av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (*Euratomfördraget*), av avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och

Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram (*avtalet*) bemyndigas härmed, med förbehåll för att avtalet ingås[2].

Artikel 2

Med förbehåll för ömsesidighet ska avtalet, när det gäller andra frågor än de som omfattas av Euratomfördraget, tillämpas provisoriskt i enlighet med artikel 18 i avtalet[3].

Artikel 3

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

[2] Texten till avtalet offentliggörs i EUT L[...].

[3] Den dag från och med vilken avtalet kommer att tillämpas provisoriskt kommer att offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

FINANSIERINGS- OCH DIGITALISERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

INKOMSTER – FÖRSLAG SOM PÅVERKAR BUDGETENS INKOMSTSIDA

1. FÖRSLAGETS TITEL

Förslag till rådets beslut om undertecknande på unionens vägnar och provisorisk tillämpning av avtalet mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram (Horisont Europa, Erasmus+, EU för hälsa[1], digitalt Europa).

2. BUDGETPOSTER:

Horisont Europa

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel (kapitel/artikel/punkt): 6 0 1 0 — Horisont Europa — Inkomster avsatta för särskilda ändamål

Budgeterat belopp för det berörda året:

Inkomsterna kommer att avsättas för följande utgiftspost (kapitel/artikel/punkt):

Hela artikel 01 01 01 (01 01 01 01, 01 01 01 02, 01 01 01 03, 01 01 01 11, 01 01 01 12, 01 01 01 13, 01 01 01 71, 01 01 01 72, 01 01 01 73, 01 01 01 74, 01 01 01 76)

Hela artikel 01 02 01 (01 02 01 01, 01 02 01 02, 01 02 01 03)

Hela artikel 01 02 02 (01 02 02 10, 01 02 02 11, 01 02 02 12, 01 02 02 20, 01 02 02 30, 01 02 02 31, 01 02 02 40, 01 02 02 41, 01 02 02 42, 01 02 02 43, 01 02 02 50, 01 02 02 51, 01 02 02 52, 01 02 02 53, 01 02 02 54, 01 02 02 60, 01 02 02 61, 01 02 02 70)

Hela artikel 01 02 03 (01 02 03 01, 01 02 03 02, 01 02 03 03)

Hela artikel 01 02 04 (01 02 04 01, 01 02 04 02)

Artikel 01 02 05

Budgetpost 20 XX Administrativa utgifter vid Europeiska kommissionen

Erasmus+

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel (kapitel/artikel/punkt): 6 0 1 0 — Erasmus+ — Inkomster avsatta för särskilda ändamål

Budgeterat belopp för det berörda året:

Inkomsterna kommer att avsättas för följande utgiftspost (kapitel/artikel/punkt):

Hela artikeln

[1] Enligt protokoll III om Schweiz deltagande i programmet EU för hälsa kan Schweiz delta som associerat land i och bidra till särskilda delar av programmet EU för hälsa, som inrättades genom förordning (EU) 2021/522. De särskilda delarna rör krisberedskap som omfattas av avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa.

Erasmus+ (rubrik 2: 07.030101, 07.030102, 07.0302, 07.0303, 07.010201.xx, 07.010275)

Erasmus+ (rubrik 6: 15.020102, 14.020150, 14.010175, 15.010175).

Budgetpost 20 XX Administrativa utgifter vid Europeiska kommissionen

EU för hälsa

Avdelning 6: Intäkter, bidrag och återbetalningar relaterade till EU:s politikområden, kapitel 6 1: Sammanhållning, resiliens och värden, artikel 6 1 1: Återhämtning och resiliens, och punkt:

6113 Programmet EU för hälsa – Inkomster avsatta för särskilda ändamål

Inkomsterna kommer att avsättas för följande utgiftsposter:

Budgetpost	**Titel**
06 01 05 73 – Rubrik 2b	Europeiska genomförandeorganet för hälsofrågor och digitala frågor – Bidrag från programmet EU för hälsa
06 01 05 01 – Rubrik 2b	Stödutgifter för programmet EU för hälsa
06 06 01 – Rubrik 2b	Programmet EU för hälsa
20 02 01 01 – Rubrik 7	Kontraktsanställda
20 04 01 – Rubrik 7	Informationssystem

Ett digitalt Europa

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel (kapitel/artikel/punkt): 6 0 2 2 — Programmet för ett digitalt Europa — Inkomster avsatta för särskilda ändamål

Budgeterat belopp för det berörda året: 19 296 000

Inkomsterna kommer att avsättas för följande utgiftspost (kapitel/artikel/punkt):

02 01 30 01	Stödutgifter för programmet för ett digitalt Europa
02 01 30 73	Europeiska genomförandeorganet för hälsofrågor och digitala frågor – Bidrag från programmet för ett digitalt Europa
02 04 02 10	Programmet för ett digitalt Europa – Högpresterande datorsystem
02 04 03 00	Programmet för ett digitalt Europa– Artificiell intelligens
02 04 04 00	Programmet för ett digitalt Europa– Färdigheter

02 04 05 01	Programmet för ett digitalt Europa – Införande
02 04 05 02	Programmet för ett digitalt Europa – Införande/Interoperabilitet
Budgetpost 20.XX	Administrativa utgifter vid Europeiska kommissionen

3. BUDGETKONSEKVENSER[2]

☐ Förslaget påverkar inte budgeten

☐ Förslaget påverkar inte utgifterna, men däremot inkomsterna

☑ Förslaget påverkar inkomster avsatta för särskilda ändamål

[2] Alla tal för åren 2026 och 2027 som anges i detta avsnitt är preliminära och motsvarar de senaste tillgängliga skattningarna.

på följande sätt:

Horisont Europa

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	Inverkan på inkomsterna	XX-månadersperiod som inleds den dd/mm/åååå (i tillämpliga fall)	År N (2025)
6 0 1 0	1 934,043	36 månader som inleds den 01/01/2025	636,724

Situation efter åtgärden			
Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	2025	2026	2027
6 0 1 0	636,724	640,836	656,483

Budgetrubrik i utgiftsdelen	2025	2026	2027
Artiklarna 01 01 01; 01 02 01; 01 02 02; 01 02 03; 01 02 04; 01 02 05	621,194	622,171	631,234
20 XX	15,530	18,665	25,249

Erasmus+

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	Inverkan på inkomsterna	XX-månadersperiod som inleds den dd/mm/åååå (i tillämpliga fall)	År N (2027)
6 0 1 0	181,1	12 månader som inleds den 01/01/2027	181,1

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	2027
6 0 1 0	181,1

Budgetrubrik i utgiftsdelen	2027
Artiklarna: 07.030101, 07.030102, 07.0302, 07.0303, 07.010201, 07.010275	174,1
20 XX	7,0

EU för hälsa

(miljoner EUR avrundat till en decimal)

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	Inverkan på inkomsterna[3]	24-månadersperiod som inleds den 01/01/2026	År N
Artikel 6113	47,738[4]	01/01/2026[5]	31/12/2027

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	2026[6]	2027
Artikel 6113	23,869	23,869

(miljoner EUR avrundat till en decimal)

Budgetrubrik i utgiftsdelen	Titel	Anslag 2026
06 01 05 73	Europeiska genomförandeorganet för hälsofrågor och digitala frågor – Bidrag från programmet EU för hälsa	0,684
06 01 05 01	Stödutgifter för programmet EU för hälsa	0,292

3 Beloppet är en skattning baserad på den formel eller metod som anges i avsnitt 4.

4 Det totala beloppet avviker något från totalbeloppet i nedanstående tabell på grund av avrundning av de årliga beloppen upp till en decimal.

5 Schweiz ska delta i programmet EU för hälsa från och med den 1 januari året efter ikraftträdandet av avtalet mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om hälsa, under den återstående löptiden för programmet EU för hälsa eller till slutet av den fleråriga budgetramen 2021–2027, beroende på vilket som är kortast.

6 Beloppet baseras på det anslag för krisberedskap som planeras i 2024 års arbetsprogram för EU för hälsa.

06 06 01	Programmet EU för hälsa	22,425
20 02 01 01	Kontraktsanställda	0,234
20 04 01	Informationssystem	0,234

Ett digitalt Europa

Miljoner EUR (avrundat till tre decimaler)

Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	Inverkan på inkomsterna	XX-månadersperiod som inleds den dd/mm/åååå (i tillämpliga fall)	År N (2025)
6 0 2 2	59,875	36 månader som inleds den 01/01/2025	19,296

Situation efter åtgärden			
Budgetrubrik i den årliga budgetens inkomstdel	2025	2026	2027
6 0 2 2	19,296	18,793	21,786

Budgetrubrik i utgiftsdelen	2025	2026	2027
Artiklarna 02 01 30 02 04 02 02 04 03 02 04 04 02 04 05	18,826	18,245	20,948
20 XX	0,470	0,548	0,838

4. BESTÄMMELSER OM BEDRÄGERIBEKÄMPNING

Enligt artikel 325 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska kommissionen bekämpa bedrägerier och all annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen. Därför är det en allmän skyldighet för alla kommissionens avdelningar att förebygga och spåra bedrägerier inom ramen för den dagliga verksamhet som avser hanteringen av ekonomiska resurser.

Bedrägerier eller oriktigheter som inbegriper EU-medel har en särskilt negativ inverkan på kommissionens anseende och genomförandet av EU:s politik. Kommissionens nuvarande strategi mot bedrägerier (COM(2019) 196) antogs den 29 april 2019 och ersatte 2011 års strategi. Strategin mot bedrägerier är ett politiskt dokument som innehåller kommissionens prioriteringar i kampen mot bedrägerier inför den fleråriga budgetramen 2021–2027. Huvudmålen för 2019 i strategin mot bedrägerier är att 1) ”ytterligare förbättra förståelsen av bedrägerimönster, bedragarprofiler och systemrelaterade brister när det gäller bedrägerier som riktar sig mot EU:s budget,” (insamling och analys av uppgifter) och 2) ”optimera samordningen, samarbetet och arbetsflödena för bekämpning av bedrägerier, särskilt hos kommissionens avdelningar och genomförandeorgan” (samordning, samarbete och processer). Strategin åtföljs av en handlingsplan som reviderades i juli 2023 och som, liksom dess föregångare, syftar till att stärka alla delar av bedrägeribekämpningscykeln: förebyggande, upptäckande, utredande och korrigerande.

De vägledande principerna och målstandarderna i 2019 års strategi mot bedrägerier är följande:

- Nolltolerans mot bedrägerier.
- Bedrägeribekämpning som en integrerad del av internkontrollen.
- Kontrollernas kostnadseffektivitet.
- Yrkesintegritet och kompetens för EU-personal.
- Insyn i hur EU-medlen används.
- Förebyggande av bedrägerier, särskilt bedrägerisäkring av utgiftsprogram.
- Ändamålsenliga utredningsresurser och snabbt informationsutbyte.
- Snabb korrigering (inklusive återvinning av förskingrade medel samt rättsliga/administrativa påföljder).
- Gott samarbete mellan interna och externa aktörer, särskilt mellan EU och de ansvariga nationella myndigheterna, och mellan avdelningarna hos alla EU:s berörda institutioner och organ.
- Effektiv intern och extern kommunikation om kampen mot bedrägerier.

Artiklarna 11–14 i avtalet innehåller detaljerade bestämmelser om sund ekonomisk förvaltning, som också omfattar bedrägeribekämpningsåtgärder. Dessa åtgärder bör tillämpas horisontellt för att säkerställa skyddet av EU:s ekonomiska intressen i alla unionsprogram eller unionsverksamheter som omfattas av framtida protokoll som kan komma att antas av den gemensamma kommittén inom ramen för avtalet om Schweiziska edsförbundets associering till ett antal unionsprogram eller unionsverksamheter. De är också tillämpliga på protokoll, eftersom protokoll och bilagor utgör en integrerad del av avtalet.

I synnerhet föreskriver artiklarna 11 och 12 i avtalet de nödvändiga detaljerna och förfarandena samt gör det möjligt för organen att utföra sina uppgifter på ett oklanderligt sätt för att skydda EU:s ekonomiska intressen (Europeiska kommissionen eller andra personer som bemyndigats av Europeiska kommissionen, däribland Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), Europeiska revisionsrätten och Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo)). Under genomförandet av de program eller verksamheter som omfattas av protokollen till avtalet förblir

principen densamma: EU:s ekonomiska intressen bör skyddas genom proportionella åtgärder, inbegripet åtgärder för förebyggande, upptäckt, korrigering och utredning av oriktigheter, däribland bedrägeri, för krav på återbetalning av belopp som gått förlorade, betalats ut på felaktiga grunder eller använts felaktigt samt, i tillämpliga fall, för åläggande av administrativa sanktioner.

I enlighet med budgetförordningen bör varje person eller enhet som tar emot medel från unionen samarbeta fullständigt för att skydda unionens ekonomiska intressen i syfte att ge kommissionen, Olaf och revisionsrätten alla rättigheter och all tillgång som behövs och säkerställa att tredje parter som är involverade i förvaltningen av medel från unionen beviljar likvärdiga rättigheter. Såsom uttryckligen föreskrivs i artikel 11.4 i avtalet får kontroll och revision utföras även efter det att tillämpningen av ett protokoll har avbrutits, tillämpningen av avtalet upphört eller avtalet sagts upp.

Avtalet säkerställer Olafs möjlighet att på Schweiziska edsförbundets territorium få utföra administrativa utredningar, inbegripet kontroller och inspektioner på plats, avseende en schweizisk enhet som är part i ett relevant finansieringsavtal eller en schweizisk tredjepartsenhet genomför finansieringsavtalet enligt ett kontrakt, i enlighet med och i den utsträckning som föreskrivs i det relevanta finansieringsavtalet och andra tillämpliga kontrakt. Europeiska kommissionen och Olaf ska när de utövar sina uppdrag på Schweiziska edsförbundets territorium agera på ett sätt som är förenligt med schweizisk rätt.

Granskningar och revisioner får utföras av unionens tjänstemän, särskilt tjänstemän vid Europeiska kommissionen och Europeiska revisionsrätten, eller av andra personer som har bemyndigats av Europeiska kommissionen. När Europeiska kommissionen eller andra personer som bemyndigats av Europeiska kommissionen utövar sina uppdrag på Schweiziska edsförbundets territorium ska de agera på ett sätt som är förenligt med schweizisk rätt.

De schweiziska myndigheterna ska, i enlighet med tillämpliga internationella samarbetsinstrument, samarbeta med de myndigheter i unionen eller i medlemsstaterna som är behöriga att utreda och lagföra brott som påverkar unionens ekonomiska intressen, inbegripet att väcka talan mot påstådda gärningsmän och medhjälpare till dessa brott. Begäranden som lämnas in i enlighet med tillämpliga internationella samarbetsinstrument får i tillämpliga fall omfatta begäranden som görs i samband med Eppos utredningar eller lagföring. Det möjliggör ett samarbete med Eppo i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1371 av den 5 juli 2017 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen.

Dessutom föreskrivs i avtalet en effektiv mekanism för att säkerställa verkställighet av kommissionens beslut på Schweiziska edsförbundets territorium.

5. ÖVRIGA ANMÄRKNINGAR

Metoden för beräkning av Schweiziska edsförbundets ekonomiska bidrag för alla unionsprogram fastställs i artikel 7 om finansiella villkor, kompletterad med artiklarna 8 och 9 i avtalet och i bilaga I om finansiella genomförandebestämmelser till avtalet.

När det gäller EU för hälsa baseras den skattade fördelningen av det associerade landets bidrag till programmets olika budgetposter på den relativa andelen av varje budgetpost i programmets budget i EU:s budget (C1-anslag, baserat på

budgetplaneringen för 2021–2027, inklusive beräknat tillägg från böter – artikel 5 i den fleråriga budgetramen). Ett vägledande belopp för det associerade landets bidrag kommer också att användas för att täcka decentraliserade administrativa utgifter (Extern personal/Andra administrativa utgifter).